

Nr 20

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om godkännande av handels- och betalningsavtal mellan Sverige och Rumänska Folkrepubliken m. m.; given Stockholms slott den 15 januari 1960.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över finansärenden och handelsärenden för den 15 augusti 1959 och över handelsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed begära riksdagens godkännande av den 28 augusti 1959 mellan Sverige och Rumänska Folkrepubliken ingångna handels- och betalningsavtal jämte i samband därmed träffade uppgörelser.

GUSTAF ADOLF

Ulla Lindström

Accord Commercial
entre le Gouvernement du Royaume de
Suède et le Gouvernement de la
République Populaire Roumaine

Le Gouvernement du Royaume de Suède et le Gouvernement de la République Populaire Roumaine, désireux de faciliter les échanges commerciaux entre leurs deux pays, sont convenus de ce qui suit:

Article 1-er

Les deux Gouvernements prendront, dans les limites de leurs compétences respectives, toutes les mesures appropriées pour le développement des échanges commerciaux entre leurs deux pays.

Article 2

Pour les échanges commerciaux pendant la période du 28 août 1959 au 31 août 1960 ont été établies les listes de marchandises ci-annexées — liste «A» pour les marchandises suédoises et liste «B» pour les marchandises roumaines — qui font partie intégrante du présent Accord.

Article 3

Les autorités compétentes des deux pays délivreront les licences d'importation et d'exportation nécessaires pour les marchandises énumérées aux listes «A» et «B», jusqu'à concurrence des quantités ou des valeurs y indiquées.

Les autorités compétentes des deux pays pourront, le cas échéant, également autoriser l'importation et l'exportation de marchandises au-dessus des contingents fixés ou ne figurant pas sur lesdites listes.]

Article 4

Les paiements afférents aux échanges commerciaux, qui devront être effectués pendant la période de validité du présent Accord, seront réglés conformément à l'Accord de Paiement signé ce jour.

Handelsavtal
mellan Konungariket Sveriges regering
och Rumänska Folkrepublikens
regering

Konungariket Sveriges regering och Rumänska Folkrepublikens regering, vilka äro angelägna att främja varuutbytet mellan de båda länderna, ha överenskommit om följande:

Artikel 1

De båda regeringarna skola, var och en inom gränserna för sin behörighet, vidta alla åtgärder, som äro ägnade att utveckla varuutbytet mellan de båda länderna.

Artikel 2

För varuutbytet under perioden den 28 augusti 1959 — den 31 augusti 1960 ha bifogade varulistor fastställts, vilka utgöra en integrerande del av detta avtal — lista »A» för svenska varor och lista »B» för rumänska varor.

Artikel 3

De båda ländernas behöriga myndigheter skola utfärda erforderliga import- och exporttillstånd för de varuslag, som uppräknas i listorna »A» och »B», intill däri ängivna kvantiteter eller värden.

De båda ländernas behöriga myndigheter skola i förekommande fall även ha befogenhet att tillåta import och export av varor till högre kvantiteter eller värden än de i kontingenterna fastställda eller av varor, som ej förekomma i nämnda listor.

Artikel 4

De med varuutbytet sammanhängande betalningarna, som skola fullgöras under detta avtals giltighetstid, skola regleras enligt bestämmelserna i det denna dag undertecknade betalningsavtalet.

Article 5

Les deux Gouvernements pourront instituer une Commission Mixte chargée de veiller à l'application du présent Accord et de présenter toute proposition utile tendant à faciliter le fonctionnement de cet Accord et, en général, à développer les échanges commerciaux entre le Royaume de Suède et la République Populaire Roumaine.

La Commission se réunira sur la demande de l'un ou de l'autre des deux Gouvernements.

Article 6

Le présent Accord, qui entre provisoirement en vigueur le jour de sa signature, sera valable jusqu'au 31 août 1960; il entrera définitivement en vigueur par échange de notes.

Le présent Accord sera prorogé automatiquement à la fin de chaque année conventionnelle pour une nouvelle période de douze mois, s'il n'est pas dénoncé par l'un des deux Gouvernements trois mois avant son expiration. En cas de prorogation, les deux Gouvernements pourront, d'un commun accord, fixer pour une nouvelle période conventionnelle de nouvelles listes de contingents.

Fait à Bucarest, le 28 août 1959, en deux exemplaires en français.

Pour le Gouvernement du Royaume de Suède

Rolf Sohlman

Pour le Gouvernement de la République Populaire Roumaine

A. Toma

Artikel 5

De båda regeringarna kunna utse en blandad kommission med uppgift att övervaka tillämpningen av detta avtal och framlägga förslag, ägnade att få avtalet att fungera väl och att allmänt sett utveckla varuutbytet mellan Konungariket Sverige och Rumänska Folkrepubliken.

Kommissionen skall sammanträda på begäran av endera av de båda regeringarna.

Artikel 6

Detta avtal, som provisoriskt träder i kraft å dagen för dess undertecknande, skall gälla till och med den 31 augusti 1960; det träder definitivt i kraft genom noteväxling.

Detta avtal förlänges automatiskt vid slutet av varje avtalsår för en ny period av tolv månader, för så vitt det icke uppsäges av endera av de båda regeringarna tre månader före utlöpan-det. Vid förlängning kunna de båda regeringarna gemensamt fastställa nya kontingentlistor för en ny avtalsperiod.

Som skedde i Bukarest, i två exemplar på franska språket, den 28 augusti 1959.

För Konungariket Sveriges regering:

Rolf Sohlman

För Rumänska Folkrepublikens regering:

A. Toma

(Översättning)

Lista »A»

Svensk export till Rumänska Folkrepubliken

Nr	Varuslag	Kvantitet (i ton)	Värde (i 1 000 ₧)
1	Färsk, saltad och fryst fisk	500	
2	Torrmjök	300	
3	Smör		P.M.
4	Margarin		P.M.
5	Läkemedel och kemikalier		100
6	Oberedda hudar och skinn	850	
7	Cellulosa	4 000	
8	Kraftsäckpapper	2 000	
9	Yllelump	600	
10	Diverse textilvaror		P.M.
11	Rayonull	1 500	
12	Specialstål		750
13	Motståndsmaterial		20
14	Rakblad		10
15	Verktyg, maskiner och reservdelar för livsmedelsindus- trien		125
16	Verktyg, maskiner och reservdelar för träindustrin		300
17	Kullager		200
18	Diverse verktyg och maskiner		100
19	Elektrisk utrustning		200
20	Medicinska apparater och instrument		50
21	Diverse		500

(Översättning)

Lista »B»

Rumänsk export till Sverige

Nr	Varuslag	Kvantitet (i ton)	Värde (i 1 000 \$)
1	Kräfter		10
2	Fjäder, dun och svinborst		100
3	Koriander, fänkål, vallmofrön, senapsfrön etc.		15
4	Majs	10 000	
5	Hampfrön		20
6	Medicinalväxter		100
7	Torkad och färsk frukt		50
8	Nötter och nötkärnor		100
9	Fruktkött, fruktsafter och fruktpulper		120
10	Kaviar	kg 200	
11	Viner och diverse andra drycker		60
12	Soja- och solrosskrå	3 000	
13	Diverse livsmedel (grönsakskonserver, tomatpuré, svamp i saltlag, köttkonserver, ost, spaghetti och liknande, konfektyrer, honung etc.)		200
14	Bensin	10 000	
15	Lysfotogen	15 000	
16	Dieselolja	30 000	
17	Eldningsolja	75 000	
18	Smörjolja	4 000	
19	Andra petroleumprodukter, däri inbegripet bitumen..		250
20	Kemikalier och läkemedelspreparat, däri inbegripet kimrök		300
21	Viltskinn		25
22	Sågade trävaror av bok och ek		300
23	Diverse trävaror (parkettstav, fanér och andra färdigvaror etc.)		150
24	Fibrer och blånor av hampa	200	
25	Textilvaror, däri inbegripet råväv av bomull		25
26	Skor, marokångarbeten och skinnhandskar		25
27	Marmor		30
28	Fönsterglas och glasvaror		60
29	Produkter av konsthantverk, mattor, frimärken etc.		100
30	Diverse		500

**Accord de Paiement
entre le Gouvernement du Royaume de
Suède et le Gouvernement de la
République Populaire Roumaine**

Le Gouvernement du Royaume de Suède et le Gouvernement de la République Populaire Roumaine sont convenus de ce qui suit:

Article 1-er

La Sveriges Riksbank, agissant comme agent du Gouvernement suédois, ouvrira sur ses livres, en faveur de la Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine, agissant comme agent du Gouvernement roumain, un compte en couronnes suédoises non productif d'intérêts et exempt de frais.

Article 2

Le paiement de la contrevaletur des marchandises importées, ou à importer de Roumanie en Suède, conformément à l'Accord Commercial signé ce jour, ainsi que tout autre paiement de Suède vers la Roumanie, conformément à la lettre annexée au présent Accord, admis par les dispositions suédoises du contrôle des changes, s'effectueront en couronnes suédoises par des versements au compte mentionné à l'article 1-er.

Article 3

Le paiement de la contrevaletur des marchandises importées, ou à importer de Suède en Roumanie, conformément à l'Accord Commercial signé ce jour, ainsi que tout autre paiement de Roumanie vers la Suède, conformément à la lettre annexée au présent Accord, admis par les dispositions roumaines du contrôle des changes, s'effectueront en couronnes suédoises par le débit du compte mentionné à l'article 1-er.

Article 4

La Sveriges Riksbank communiquera, au jour le jour, à la Banque d'Etat de

**Betalningsavtal
mellan Konungariket Sveriges regering
och Rumänska Folkrepublikens
regering**

Konungariket Sveriges regering och Rumänska Folkrepublikens regering ha överenskommit om följande:

Artikel 1

Sveriges riksbank skall, såsom ombud för svenska regeringen, öppna ett icke räntebärande och kostnadsfritt konto i svenska kronor för Rumänska Folkrepublikens statsbank, såsom ombud för rumänska regeringen.

Artikel 2

Betalning av rumänsk export av varor till Sverige enligt det denna dag undertecknade handelsavtalet ävensom varje annan betalning från Sverige till Rumänien, som står i överensstämmelse med den till detta avtal fogade skriftväxlingen och som är tillåten enligt de svenska valutabestämmelserna, skall verkställas i svenska kronor genom inbetalning på det i artikel 1 nämnda kontot.

Artikel 3

Betalning av svensk export av varor till Rumänien enligt det denna dag undertecknade handelsavtalet ävensom varje annan betalning från Rumänien till Sverige, som står i överensstämmelse med den till detta avtal fogade skriftväxlingen och som är tillåten enligt de rumänska valutabestämmelserna, skall verkställas i svenska kronor genom utbetalning från det i artikel 1 nämnda kontot.

Artikel 4

Sveriges riksbank skall dagligen avisera Rumänska Folkrepublikens stats-

la République Populaire Roumaine, les versements effectués au compte mentionné à l'article 1-er. Sur la base de ces communications, la Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine effectuera les paiements correspondants aux bénéficiaires.

La Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine donnera à la Sveriges Riksbank des ordres de paiement libellés en couronnes suédoises. La Sveriges Riksbank effectuera ces ordres de paiement en employant les avoirs au compte de la Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine.

Toutefois, la Sveriges Riksbank, vu les fluctuations saisonnières du commerce suédo-roumain, effectuera des paiements au débit du compte prévu à l'article 1-er, jusqu'à concurrence d'un solde débiteur temporaire fixé à un million de couronnes suédoises pour la période de validité de l'Accord de Paiement.

Si le compte prévu à l'article 1-er du présent Accord présentait un solde créditeur qui dépasserait un million de couronnes suédoises, la Sveriges Riksbank virera automatiquement, à un compte convertible en couronnes suédoises, à ouvrir sur ses livres au nom de la Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine, l'excédent dépassant la limite mentionnée ci-dessus.

A la demande de la Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine, le solde du compte convertible en couronnes suédoises, en provenance de l'excédent du compte de clearing, sera converti dans toute autre monnaie convertible.

Article 5

Nonobstant les dispositions des articles 2 et 3, les paiements entre la Suède et la Roumanie pourront s'effectuer par l'intermédiaire d'un compte convertible en couronnes suédoises ou dans une monnaie tierce, en cas que l'autorisation en a été donnée par les autorités compétentes des pays contractants.

De même, le compte mentionné à l'article 1-er pourra, après que lesdites autorités en seront convenues, être alimenté par des transferts d'un pays

bank om de inbetalningar, som verkställas till det i artikel 1 nämnda kontot. På grundval av dessa avier skall Rumänska Folkrepublikens statsbank verkställa motsvarande betalningar till beneficierna.

Rumänska Folkrepublikens statsbank skall ge Sveriges riksbank betalningsuppdrag uttryckta i svenska kronor. Sveriges riksbank skall verkställa dessa betalningsuppdrag med användande av innestående medel på kontot för Rumänska Folkrepublikens statsbank.

Sveriges riksbank skall emellertid, i betraktande av de säsongsmässiga svängningarna i den svensk-rumänska handeln, verkställa betalningar till debet för det i artikel 1 förutsedda kontot upp till ett tillfälligt debetsaldo, som fastställts till en miljon svenska kronor för tiden för betalningsavtalets giltighet.

För det fall att det i artikel 1 i detta avtal förutsedda kontot skulle uppvisa ett kreditsaldo överstigande en miljon svenska kronor, skall Sveriges riksbank automatiskt överföra det överskjutande beloppet till ett konvertibelt konto i svenska kronor, som öppnas för Rumänska Folkrepublikens statsbank.

På begäran av Rumänska Folkrepublikens statsbank skall på det konvertibla kontot uppkommande saldo, som härrör från överskott på clearingkontot, konverteras till varje annan konvertibel valuta.

Artikel 5

Oaktat bestämmelserna i artiklarna 2 och 3 skola betalningar mellan Sverige och Rumänien kunna verkställas i svenska kronor över ett konvertibelt konto eller i tredjelandsv valuta, därest medgivande härtill lämnas av behöriga myndigheter i de avtalslutande länderna.

Likaledes skall efter överenskommelse mellan nämnda myndigheter det i artikel 1 nämnda kontot kunna tillföras medel genom överföringar från ett tredje land

tiers ou par la vente d'une monnaie tierce et pourra être utilisé pour des transferts au profit d'un pays tiers ou pour l'achat d'une monnaie tierce.

Article 6

La Sveriges Riksbank et la Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine s'entendront sur les mesures à prendre pour le bon fonctionnement du présent Accord.

Article 7

A l'expiration du présent Accord, le solde du compte mentionné à l'article 1-er, au cas où il ne sera pas reporté dans le cadre d'un nouvel Accord, sera liquidé par des livraisons de marchandises à convenir entre les deux Gouvernements. Cependant, le solde encore existant six mois après l'expiration du présent Accord, sera réglé par la Banque débitrice, à la Banque créditrice, par une monnaie convertible et acceptable pour cette dernière Banque, si un autre mode de règlement n'a pas été convenu entre les deux Gouvernements.

Article 8

Le présent Accord, qui entre provisoirement en vigueur le 28 août 1959, sera valable jusqu'au 31 août 1960. Il entrera définitivement en vigueur par échange de notes. Le présent Accord sera prorogé automatiquement, à la fin de chaque année conventionnelle, pour une nouvelle période de douze mois, s'il n'est pas dénoncé par un des deux Gouvernements trois mois avant son expiration.

Fait à Bucarest, le 28 août 1959, en 2 exemplaires en français.

Pour le Gouvernement du Royaume de Suède

Rolf Sohlman

Pour le Gouvernement de la République Populaire Roumaine

A. Toma

eller genom försäljning av ett tredje lands valuta ävensom användas för överföringar till ett tredje land eller för inköp av ett tredje lands valuta.

Artikel 6

Sveriges riksbank och Rumänska Folkrepublikens statsbank skola överenskomma om de åtgärder, vilka böra vidtagas för att detta avtal skall kunna fungera väl.

Artikel 7

Vid utlöpanDET av detta avtal skall saldOT på det i artikel 1 nämnda kontot, därest det icke överföres inom ramen för en ny överenskommelse, utjämnas genom varuleveranser, varom överenskommelse skall träffas mellan de båda regeringarna. Saldo, som fortfarande kvarstår sex månader efter utlöpanDET av detta avtal, skall emellertid regleras av gäldenärsbanken gentemot borgenärsbanken i en för sistnämnda bank godtagbar konvertibel valuta, för så vitt icke reglering på annat sätt överenskommes mellan de båda regeringarna.

Artikel 8

Detta avtal, som provisoriskt träder i kraft den 28 augusti 1959, skall gälla till och med den 31 augusti 1960. Det träder definitivt i kraft genom noteväxling. Detta avtal förlänges automatiskt vid slutet av varje avtalsår för en ny period av tolv månader, för så vitt det icke uppsäges av endera av de båda regeringarna tre månader före utlöpanDET.

Som skedde i Bukarest, i två exemplar på franska språket, den 28 augusti 1959.

För Konungariket Sveriges regering:

Rolf Sohlman

För Rumänska Folkrepublikens regering:

A. Toma

Skriftväxling mellan svenska sändebudet i Bukarest och rumänska biträdande handelsministern

(Översättning)

Bucarest, le 28 août 1959.

Madame le Ministre,

Au cours des négociations qui ont abouti à la signature, en date de ce jour, de l'Accord de Paiement entre le Gouvernement du Royaume de Suède et le Gouvernement de la République Populaire Roumaine, il a été convenu que ledit Accord sera applicable aux paiements à faire dès l'entrée en vigueur de cet Accord pour les livraisons, frais etc., mentionnés ci-dessous:

a). l'échange de marchandises entre les deux pays établi par l'Accord Commercial signé ce jour;

b). services connexes au trafic mutuel de marchandises: frais de transport, entreposage, réception, contrôle, expédition, transformations, usinage, montage, réparations, travail à façon etc.;

c). commissions, courtages, frais de représentation, ainsi que frais pour participation aux foires et expositions;

d). frais portuaires et d'approvisionnement des navires (y compris le bunker);

e). frais relatifs à des transports quelconques, y compris les transports sur navires suédois ou roumains, sans égard à la route, ainsi que l'affrètement;

f). droits et redevances de brevets, licences, marques de fabriques, droits d'auteurs, salaires, honoraires etc.;

g). règlements périodiques entre les Administrations des Postes, Télégraphes, Téléphones et Radio, ainsi que des Chemins de Fer, règlements des frais de transports aériens entre les deux pays;

h). salaires et frais d'entretien pour les représentations diplomatiques, consulaires et économiques;

Bukarest den 28 augusti 1959.

Fru Minister,

Under de förhandlingar, som lett till undertecknandet denna dag av betalningsavtalet mellan Konungariket Sveriges regering och Rumänska Folkrepublikens regering, har överenskommits, att sagda avtal skall tillämpas på betalningar, som från och med ikraftträdandet av detta avtal verkställas för nedan angivna varuleveranser, avgifter etc.:

a) varuutbytet mellan de båda länderna, i enlighet med det denna dag undertecknade handelsavtalet;

b) tjänster i samband med det ömsesidiga varuutbytet: kostnader för transport, förvaring, införtullning, tullkontroll, utförtullning, omarbetning, bearbetning, montering, reparationer, lönarbete etc.;

c) provisioner, kurtageavgifter, representationskostnader ävensom kostnader för deltagande i mässor och utställningar;

d) hamnavgifter och kostnader för fartygs proviantering (inklusive bunkring);

e) samtliga transportkostnader, däri inbegripet transporter med svenska eller rumänska fartyg, oberoende av färdväg, ävensom befaktning;

f) avgifter och ersättningar, härrörande från patent, licenser, varumärken, författararvoden, löner, arvoden etc.;

g) periodiska betalningar mellan förvaltningarna för post, telegraf, telefon och radio samt järnvägar ävensom betalningar för kostnader för flygtransporter mellan de båda länderna;

h) löner och underhållskostnader för diplomatiska, konsulära och ekonomiska representationer;

i). frais de voyage, d'études et de traitements médicaux;

j). frais d'entretien et secours;

k). abonnements aux journaux et revues, location pour les films, frais de réclame et publicité;

l). assurances et réassurances (primes, commissions, indemnités);

m). tous autres règlements dont deviendront la Sveriges Riksbank et la Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine.

i) resekostnader, studiekostnader och kostnader för sjukvård;

j) kostnader för underhåll ävensom understöd;

k) prenumerationer å tidningar och tidskrifter, filmhyror, kostnader för reklam och publicitet;

l) försäkringar och återförsäkringar (premier, provisioner, skadeersättning- ar);

m) alla andra betalningar enligt överenskommelse mellan Sveriges riksbank och Rumänska Folkrepubliken statsbank.

Veillez agréer, Madame le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

Rolf Sohlman

Mottag, Fru Minister, försäkran om min utmärkta högaktning.

Rolf Sohlman

(Översättning)

Bucarest, le 28 août 1959.

Monsieur l'Ambassadeur,

Par une lettre en date de ce jour, vous avez bien voulu me communiquer ce qui suit:

«Au cours des négociations qui ont abouti à la signature, en date de ce jour, ... la Sveriges Riksbank et la Banque d'Etat de la République Populaire Roumaine.»

En réponse à cette communication, j'ai l'honneur de vous confirmer notre accord sur ce qui précède.

Veillez agréer, Monsieur l'Ambassadeur, l'assurance de ma haute considération.

A. Toma

Bukarest den 28 augusti 1959.

Herr Ambassadör,

I skrivelse denna dag har Ni behagat meddela mig följande:

«Under de förhandlingar ..... mellan Sveriges riksbank och Rumänska Folkrepubliken statsbank.»

Till svar på Eder skrivelse har jag äran bekräfta vårt samtycke till ovanstående.

Mottag, Herr Ambassadör, försäkran om min utmärkta högaktning.

A. Toma

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 augusti 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden LINDELL, LINDSTRÖM, JOHANSSON, KLING.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och tillförordnade chefen för handelsdepartementet anför tillförordnade chefen för finansdepartementet, statsrådet Kling, följande.

Under senaste tiden har förhandlingar ägt rum i Stockholm och Bukarest rörande handels- och betalningsförbindelserna m. m. mellan Sverige och Rumänien. Enighet har därvid uppnåtts om bland annat förslag till betalningsavtal jämte därtill hörande skriftväxling.

Av ifrågavarande textförslag torde avskrift såsom bilaga litt. A¹ få fogas vid detta protokoll.

Med åberopande av det anförda hemställer föredragande departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte, med förbehåll för riksdagens godkännande, godkänna sålunda föreliggande förslag till betalningsavtal jämte därtill hörande skriftväxling.

Tillika hemställer föredragande departementschefen, att utdrag av statsrådsprotokollet i detta ärende måtte tillställas utrikesdepartementet, handelsdepartementet, fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Alice Magnusson

¹ Här utesluten. Bilagan är likalydande med vid denna proposition fogad text på franska språket till betalningsavtalet med därtill hörande skriftväxling.

Utdrag av protokollet över handelsärenden rörande främmande makt eller dess förhållanden m. m., hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 augusti 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden LINDELL, LINDSTRÖM, JOHANSSON, KLING.

T. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lindström, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och t. f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Kling.

Vid andra världskrigets utbrott var handelsförbindelserna mellan Sverige och Rumänien icke reglerade på annat sätt än genom ett den 7 oktober 1931 ingånget bosättnings-, handels- och sjöfartsavtal av konventionell typ, vilket alltjämt formellt äger giltighet.

Varuutbytet mellan de båda länderna hade före kriget icke någon större omfattning. Under 1938 och 1939 var sålunda värdet av importen från Rumänien genomsnittligt cirka 6 miljoner kronor och av exporten dit i genomsnitt cirka 3 miljoner kronor. Importen utgjordes till större delen av mineraloljor och i övrigt huvudsakligen av majs och oljekakor. Exporten bestod av bl. a. kemiska produkter, ferrolegeringar, kul- och rullager, elektriska motorer samt skodon.

Under kriget uppvisade importen från Rumänien en stark stegring; värdet av den uppgick 1943 till ungefär 56 miljoner kronor. Importökningen gällde främst mineraloljor och fodermedel. Även exporten steg under denna period men endast med några miljoner kronor jämfört med förkrigstiden med undantag för år 1943, då dess värde var 18 miljoner kronor.

Genom ett i Stockholm den 5 maj 1943 undertecknat protokoll reglerades varuutbytet mellan Sverige och Rumänien för den återstående delen av år 1943. Leveranserna förutsågs ske mot betalning i fria valutor. Protokollet efterföljdes emellertid icke av någon ny överenskommelse och från och med andra halvåret 1944 låg varuutbytet med Rumänien i stort sett nere.

I november 1946 inleddes underhandlingar i Stockholm mellan en svensk och en rumänsk delegation i syfte att träffa en överenskommelse rörande handels- och betalningsförbindelserna mellan de båda länderna samt att uppnå en reglering av svenska ekonomiska intressen i Rumänien. Överläggningarna ledde i januari 1947 till principiell enighet om avtalstexter innefattande förslag till såväl en varuutbytesöverenskommelse som ett betalningsavtal men fortskred icke därhän att slutgiltiga avtalsförslag kunde underställas regeringarna för godkännande.

Utsiktarna att uppnå samförstånd i berörda frågor minskades starkt i slutet av 1947, då vissa åtgärder ifråga om de svenska intressena i Rumänien vidtogs av de rumänska myndigheterna. Dåvarande chefen för handelsdepartementet, statsrådet Gjöres, yttrade härom i riksdagen den 4 februari 1948, att kännbar skada vållats de svenska intressena genom den behandling, som rumänska myndigheter låtit vissa svenskägda företag undergå. Så till exempel hade Svenska tändsticks aktiebolagets (STAB) koncessionsavtal med rumänska regeringen förklarats upphävt av en rumänsk domstol, utan att bolagets representanter ens hörts i målet, bolaget berövats möjligheten fortsätta sin verksamhet i landet och dess framställningar om en internationell-rättslig lösning av de uppkomna frågorna lämnats obeaktade. Svenska regeringen kunde icke låta denna behandling av betydande svenska intressen passera obeaktad och ämnade energiskt stödja bolagets berättigade krav på upprättelse och skadestånd. Statsrådet erinrade i sammanhanget om att en ur svensk synpunkt godtagbar reglering av frågor rörande svenska ekonomiska intressen, som i olika fall drabbats av konfiskatoriska åtgärder i andra länder, såsom Bulgarien och Jugoslavien, sedermera uppnåtts under svenska myndigheters medverkan eller med deras stöd. På samma sätt borde man, slutade departementschefen, uppställa såsom en förutsättning för att en avtalsmässig reglering av handelsförbindelserna mellan Sverige och Rumänien skulle komma till stånd, att rumänska vederbörande beredde svenska intressenter, vilka i Rumänien tillfogats förluster genom dylika eller liknande åtgärder, som nyss skildrats, tillfredsställande ersättning för den vållade skadan.

Under de närmast följande åren förekom, i den mån svenskt försörjningsintresse förelåg, viss import från Rumänien av bl. a. olja, spannmål och foderkakor mot valutabetalning. Exporten låg genomgående på lägre nivå än tidigare. Under denna period togs upprepade men resultatlösa kontakter med rumänska vederbörande i syfte att utröna möjligheterna till en uppgörelse i ersättningsfrågan och därmed en avtalsmässig reglering av varuutbytet.

Åren 1954 till 1958 ägde den svensk-rumänska handeln rum huvudsakligen inom ramen av ett kompensationsavtal mellan privata svenska intressenter och ett rumänskt statligt handelsföretag.

Beträffande storleken av de svenska ersättningsanspråken gentemot Rumänien må här nämnas att de för närvarande beräknas uppgå till totalt cirka 672 miljoner kronor. Huvudparten härav avser STAB:s fordringar. Bolagets största fordran hänför sig till dess andel av det oinlösta rumänska stabiliseringslånet av år 1929. Övriga svenska krav på ersättning avser anspråk från andra innehavare av rumänska statsobligationer och olika anspråk på ersättning för nationaliserad egendom, förlorade koncessionsrättigheter m. m.

Den 15 april 1957, d. v. s. samma dag som luftfartsavtalet mellan Sverige och Rumänien undertecknades, anmälde rumänska regeringen önskemål om en normalisering av handelsförbindelserna mellan de båda länderna.

Sedan man från rumänsk sida visat sig vilja godtaga principen om en uppgörelse rörande de svenska skadeståndsanspråken, inleddes i Stockholm i november 1957 förhandlingar om ett handels- och betalningsavtal samt om ett avtal rörande ersättning för de svenska skadeståndsanspråken. Från rumänsk sida hade dessförinnan föreslagits, att de principer, som nedlagts i ett fransk-rumänskt finansprotokoll den 24 december 1954, skulle vara vägledande för en svensk-rumänsk ersättningsuppgörelse. Redan före förhandlingarnas början hade med STAB:s samtycke överenskommits, att diskussionerna om de av bolagets fordringar, som hänförde sig till det oinlösta lånet av år 1929 och till innehavet av rumänska skattkamarväxlar skulle anstå tre år.

Under förhandlingarna förklarades från rumänsk sida, att man icke heller vore villig att förhandla om STAB:s krav på ersättning för den upphävda tändstickskoncessionen förrän efter tre år. På grund av svensk vägran att acceptera denna begäran och till följd av olika svårigheter beträffande utformningen av realistiska varulistor och ett finansprotokoll av temporär karaktär rörande viss avsättning från de rumänska exportlikviderna till förmån för de svenska rättsägarna, ajournerades förhandlingarna i december 1957. I mars 1958 förklarade man sig sedermera på svensk sida, efter samråd med vederbörande rättsägare, beredd att godtaga det rumänska önskemålet beträffande STAB:s koncessionskrav. Först den 13 augusti 1958 förklarade sig rumänska regeringen villig att återupptaga förhandlingarna, på villkor att diskussionerna om STAB:s fordringar uppskötes till tre år efter undertecknandet av ett handels- och betalningsavtal. Med sistnämnda fordringar förstodes STAB:s med 1929 års stabiliseringslån sammanhängande fordringar, STAB:s koncessionskrav och slutligen bolagets anspråk på ersättning för varor och banktillgodohavanden, som beslagtogs av rumänska myndigheter vid upphävandet av tändstickskoncessionen. För att möjliggöra förhandlingarnas fullföljande ansåg man sig från svensk sida, i samförstånd med rättsägarna, böra godtaga det rumänska förslaget. Förhandlingarna återupptogs därefter i Stockholm i november 1958.

Förhandlingarna i ersättningsfrågan visade, att djupgående meningsskiljaktigheter förelåg i fråga om betydelsefulla principiella frågor, framför allt beträffande värdering av dels koncessionsrättigheter, som bragts att upphöra till följd av åtgärder från rumänsk sida, dels nationaliserade företag. Det stod därför klart, att ett ersättningsavtal knappast skulle uppnås vid detta förhandlingstillfälle. Förhandlingarna ajournerades den 20 december 1958 varvid det överenskomts, att tid och plats för fortsatta förhandlingar i ersättningsfrågan skulle fastställas senare.

Diskussionerna om ett handels- och betalningsavtal samt ett finansprotokoll angående avsättningar till förmån för de svenska rättsägarna ledde icke heller till slutligt resultat. Medan enighet kunde uppnås om handelsavtalets innehåll och utformning, konstaterades olika uppfattningar på vissa punkter beträffande betalningsavtalet och finansprotokollet. Textförslag till sådana avtal och protokoll framlades från båda sidor. Den rumän-

ska delegationen förklarade sig ämna konsultera sina hemmamyndigheter och underställa dessa de svenska förslagen. Fortsatta diskussioner om betalningsavtalet och finansprotokollet förutsågs komma att äga rum i Bukarest i början av 1959.

Rumänska regeringen förklarade sig sedermera beredd att återupptaga förhandlingarna i slutet av april 1959 i Bukarest och därvid i fråga om betalningsavtalet taga det vid förhandlingarna i Stockholm överlämnade svenska textförslaget såsom utgångspunkt för diskussionerna. Med hänsyn till att svenska och rumänska delegationer skulle delta i ekonomiska kommissionens för Europa (ECE) årsmöte i Genève i slutet av april, enades man om att återupptaga förhandlingarna där.

Vid de diskussioner som därefter fördes i Genève konstaterades ånyo, att enighet rådde beträffande handelsavtalets innebörd och utformning. Där- emot förelåg alltjämt betydande meningsskiljaktigheter både i fråga om betalningsavtalet, vilket den rumänska parten i praktiken endast ville diskutera på grundval av det egna textförslaget, och om finansprotokollet rörande avsättning till förmån för de svenska rättsägarna. Med hänsyn härtill och till det förhållandet, att ingen rumänsk betalningsexpert var tillgänglig i Genève, enades man denna gång om att fortsätta förhandlingarna i Bukarest.

Under förhandlingarna i Bukarest, som började i mitten av maj, behandlades även frågor sammanhängande med de svenska ersättningsanspråken. Sålunda begärdes från svensk sida dokumentation och upplysningar i särskilda ärenden samt diskuterades vissa principiella spörsmål bl. a. riktlinjerna för värdering av nationaliserade fastigheter. De svar som därvid erhöles från rumänsk sida var emellertid otillfredsställande och någon överenskommelse i berörda frågor kunde följaktligen icke uppnås. Där- emot nåddes enighet om förslag till

dels ett handelsavtal jämte därtill hörande varulistor,

dels ett betalningsavtal jämte därtill hörande skriftväxling,

dels ock ett finansprotokoll av förtrolig karaktär jämte därtill hörande sex skriftväxlingar, varav fyra förtroliga.

Förslaget till betalningsavtal jämte därvid fogad skriftväxling har förut denna dag anmälts av t.f. chefen för finansdepartementet.

Jag anholder nu att få underställa Kungl. Maj:ts prövning förslaget i vad det avser handelsavtal jämte därtill hörande varulistor samt finansprotokoll jämte därtill hörande sex skriftväxlingar. Dessa handlingar torde såsom bilagor (Bilaga 1A—1P)¹ få fogas till statsrådsprotokollet.

H a n d e l s a v t a l e t är av sedvanlig bilateral typ med listor över svenska och rumänska exportvaror. Enligt artikel 3 förpliktar sig båda parter att utfärda licenser intill de i varulistorna angivna kontingenternas värde

¹ Här uteslutna. Bilagan 1A är likalydande med vid denna proposition fogad text på franska språket till handelsavtalet. Bilagorna 1B—1C, vilka upptager två till handelsavtalet hörande varulistor, har i svensk översättning fogats till propositionen. Bilagorna 1D—1P omfattar det förtroliga finansprotokollet samt därtill hörande sex skriftväxlingar, av vilka fyra är förtroliga.

eller kvantiteter. På grund av svårigheterna att efter den långa avtalslösa perioden bedöma avsättningsmöjligheterna för respektive exportvaror, särskilt för rumänska exportvaror i Sverige, måste dock kontingenterna anses, i varje fall delvis, vara indikativa. Detta har i avtalet kommit till uttryck i bestämmelser om att vederbörande myndigheter i förekommande fall kan överlicensiera kontingenterna eller utfärda licenser för varor, som ej är upptagna på listorna (artikel 3), samt om att de bägge regeringarna i samband med avtalets automatiska förlängning kan överenskomma om reviderade varulistor (artikel 6). Enligt artikel 5 kan vidare de båda regeringarna utse en blandad kommission med uppgift att vaka över avtalets tillämpning och framlägga förslag ägnade att få avtalet att fungera väl och att allmänt sett utveckla varuutbytet. Kommissionen skall sammankallas på endera regeringens begäran.

Enligt artikel 6 träder avtalet provisoriskt i kraft vid undertecknandet och erhåller slutlig giltighet efter noteväxling. Avtalet gäller till och med den 31 augusti 1960 och förlänges därefter automatiskt för ytterligare ett år i taget, därest det icke uppsäges senast tre månader före utlöpanDET.

Den till avtalet fogade lista »A» upptager svensk export till ett värde av omkring 27,5 miljoner kronor. Bland exportvarorna må nämnas cellulosa, kraftsäckpapper, rayonull, fisk, läkemedel och kemikalier, specialstål, kul-lager och maskiner.

Den till avtalet fogade lista »B» upptager rumänsk export till ett högre belopp, 32,5 miljoner kronor, för att därigenom erforderligt utrymme skall beredas för avsättningar till förmån för de svenska rättsägarna. Bland varorna märkes olika slag av mineraloljeprodukter, majs, kemikalier och läkemedelspreparat samt sågade trävaror av bok och ek.

Finansprotokollet, som likaledes träder provisoriskt i kraft vid undertecknandet och erhåller slutlig giltighet efter noteväxling, är däremot en överenskommelse av *interimistisk* karaktär, avsedd att ersättas av ett avtal, vari alla olösta finansiella frågor mellan Sverige och Rumänien slutgiltigt regleras. Det innehåller närmare bestämmelser om avsättningarna från likviderna för rumänsk export till Sverige till förmån för de svenska rättsägarna. Det är utformat efter mönster av det tidigare nämnda, fransk-rumänska finansprotokollet och är på rumänsk begäran betecknat *förtro-ligt*.

Vad angår förslaget till överenskommelse rörande betalningsförbindel- serna må i detta sammanhang nämnas följande.

Enligt betalningsavtalets artikel 1 skall riksbanken öppna ett icke räntebärande konto i svenska kronor för rumänska statsbankens räk- ning. Enligt artiklarna 2 och 3 skall samtliga betalningar mellan de båda länderna verkställas i kronor över detta konto. Denna centralisering av be- talningarna till ett rent bilateralt konto hos riksbanken nödvändiggjordes av det förhållandet, att man från rumänsk sida ställde sig avvisande till ett svenskt förslag, att regleringen av ersättningsbetalningarna skulle ske me-

delst fasta rater, något som hade möjliggjort en uppläggning av betalningarna på multilateral basis.

För överbryggande av säsongmässiga svängningar i handeln har Rumänien enligt artikel 4 medgivits en överdragningsrätt hos riksbanken på en miljon kronor under avtalets giltighetstid. Riksbanken skall vidare, om avtalskontot uppvisar ett kreditsaldo överstigande en miljon kronor (till rumänsk förmån), överföra det överskjutande beloppet till ett särskilt konvertibelt konto i kronor för rumänska statsbankens räkning samt på dess begäran verkställa konvertering av de sålunda överförda beloppen till varje annan konvertibel valuta. Denna konstruktion av en överdragningsrätt kombinerad med en konverteringsrätt för Rumänien utgör en jämkning av svenska och rumänska ståndpunkter i dessa frågor. Från svensk sida hade sålunda föreslagits, att samtliga betalningar skulle ske i kronor samtidigt som kontobehållningen hos riksbanken efter verkställda avsättningar skulle bli konvertibel. Detta erbjudande godtogs emellertid icke från rumänsk sida under hänvisning till att en sådan uppläggning icke skulle tillgodose det bestämda rumänska kravet på en överdragningsrätt. Från rumänsk sida hade å andra sidan föreslagits, att betalningarna skulle kunna erläggas antingen i såväl lei som kronor eller alternativt enbart i s. k. clearingdollar. Dessa förslag kunde emellertid icke accepteras från svensk sida, det förre emedan det bl. a. hade inneburit, att riksbanken måst hålla en behållning i lei hos den rumänska statsbanken, det senare emedan det hade berövat de svenska importörerna och exportörerna på Rumänien möjligheten att erlægga respektive mottaga betalningar i kronor, en möjlighet, som generellt föreligger gentemot alla övriga länder.

Under förutsättning att de båda ländernas valutamyndigheter så medger, skall enligt artikel 5 betalningarna även kunna ske i kronor över ett konvertibelt konto eller i tredjelandsv valuta. Likaså skall efter överenskommelse mellan valutamyndigheterna det i artikel 1 nämnda bilaterala kontot kunna tillföras medel genom överföringar från ett tredje land eller genom försäljning av ett tredje lands valuta ävensom användas för överföringar till ett tredje land eller för inköp av ett tredje lands valuta.

I avtalets artikel 7 återfinnes bestämmelser om hur ett debetsaldo skall regleras i händelse avtalet löper ut och icke förlänges. Reglering skall då i första hand ske genom varuleveranser. Eventuellt saldo, som kvarstår sedan sex månader förflutit efter avtalets utlöpande, skall emellertid regleras genom betalningar i en av kreditorbanken godtagbar konvertibel valuta.

Enligt artikel 8 träder betalningsavtalet, liksom fallet är med handelsavtalet, provisoriskt i kraft vid undertecknandet och erhåller slutlig giltighet efter noteväxling. Avtalet gäller till och med den 31 augusti 1960 och förlänges därefter automatiskt för ytterligare ett år i taget, därest icke uppsägning sker senast tre månader före utlöandet.

I den till betalningsavtalet fogade skriftväxlingen uppräknas de olika slag av transaktioner, som skall omfattas av avtalet.

Under förhandlingarna fäste den svenska delegationen den rumänska de-

legationens uppmärksamhet på det förhållandet, att den centralisering av betalningarna, som föreskrives i betalningsavtalet och i finansprotokollet, förutsatte valutareglerna föreskrifter på svensk sida och att, enär förordnande enligt valutalagen kunde meddelas för högst ett år i sänder, en teknisk omläggning av bägge överenskommelserna kunde bli erforderlig, därest den svenska valutareglerna skulle i väsentliga delar ändras eller helt upphävas under överenskommelsernas giltighetstid.

Genom betalningsavtalet och finansprotokollet har tekniska möjligheter skapats för en reglering såväl av de olika svenska fordringsanspråken på grund av nationaliseringsåtgärder och liknande ingripanden som av svenska finansiella fordringar i Rumänien. Såsom förut framhållits har förhandlingarna i ersättningsfrågan hittills icke lett till fastställande av något belopp för dessa anspråk och fordringar. Nya förhandlingar härom förutses emellertid komma att inledas i Bukarest i en nära framtid.

Under erinran om att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att göra framställning rörande undertecknandet hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte för sin del godkänna förslaget till handelsavtal och finansprotokoll jämte därtill hörande handlingar.

Tillika hemställer jag, att utdrag av statsrådsprotokollet i detta ärende måtte tillställas utrikesdepartementet, finansdepartementet och herrar fullmäktige i riksbanken.

Vad föredraganden sålunda hemställt, vari statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Göran Appelgren

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 januari 1960.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÅNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

T. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lindström, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för finansdepartementet.

Den 15 augusti 1959 godkände Kungl. Maj:t förslag till *dels* handelsavtal mellan Sverige och Rumänska Folkrepubliken med till avtalet hörande varulistor, *dels* betalningsavtal mellan de båda länderna jämte skriftväxling, *dels ock* förtroligt finansprotokoll angående reglering av vissa svenska anspråk i Rumänien jämte därtill hörande skriftväxlingar.

Kungl. Maj:t bemyndigade samma dag beskickningschefen i Bukarest att underteckna ifrågavarande avtal och protokoll samt verkställa skriftväxlingar i enlighet med förslaget. Undertecknandet och skriftväxlingarna skedde den 28 augusti 1959.

Frågan om godkännande av överenskommelserna synes nu genom proposition böra föreläggas riksdagen. Det förtroliga finansprotokollet jämte skriftväxlingar torde få genom avskrifter delgivas riksdagens vederbörande utskott.

Jag hemställer nu, under hänvisning till vad som anförts den 15 augusti 1959 vid anmälan inför Kungl. Maj:t av ifrågavarande förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna förenämnda avtal och protokoll med Rumänska Folkrepubliken med därtill hörande skriftväxlingar.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Göran Appelgren